

gets Tiendelovsudvalg under 17. Maj 1902 afgivne Beretning, at ved Undersøgelserne, der ved Ministeriets Foranstaltning vare foretagne den Gang paa den Maade, at der var rettet Forespørgsel til samtlige Landets Jurisdiktioner om, hvad der i Henhold til Pante- og Skødeprotokoller i de sidste 50 Aar var betalt for solgte Tiender — jeg siger: efter den Redegørelse, der gaves i denne Beretning, vil det ses, at de solgte, virkelig solgte Tiender, det vil sige Kongetiender — det er kun dem, der kan være Tale om at jævnføre paa den Maade — havde været solgte til en Gennemsnitspris i de 50 Aar af 18 Gange Tiendens Værdi. Det tyder paa det samme, det tyder paa, at det i Virkeligheden er den Værdi, som Tienden har.

Nu siger man, at Tiendens Værdi skal ikke være 18 Gange, ikke 20 Gange, men det 25-dobbelte, hvorfra saa Skattens kapitaliserede Beløb skal drages. Og hvorfor skal det være saa? Hvorfor skulle de Priser, der skulle betales, være saa høje? Ja, Grundene kende vi jo fra tidligere Forhandlinger, og jeg skal med det samme nævne dem. Man siger for det første, at Grundlovens § 82 bestemmer, at ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, undtagen Almenvellet kræver det, og da mod fuldständig Erstatning. Ja, naturligvis, det er ganske rigtigt. Men hvorledes vil man bringe den Paastand i Samklang med den Behandling, man giver de Tiendeydere, der selv eje deres Tiende. Dem skubber man til Side, giver en lille Drikke-skillling til nogle af dem, nemlig Kirke-tiendeejerne, i Form af 2 Gange Tiendens Værdi. Til Kongetiendeejerne giver man ingen Ting, undtagen de kunne bevise, at de have givet over 18 Gange Tiendens Værdi, den Gang de købte den. Hvorfor skulle de Folk føre et saadant Bevis? Naar den enkelte Mand eller nogle enkelte Mænd eller et Konsortium ikke eje deres egen Tiende, men andres Tiende, Tiende af andres Ejendomme, saa spørger man ikke, om de have givet 18 eller 20 eller 10 Gange eller overhovedet hvilken som helst Værdi, den Gang de købte Tienden. Nej, de skulle have det 25-dobbelte, ligegyldigt hvor meget eller hvor lidt de have givet for den. Jeg forstaa ikke, hvorledes det er muligt at bringe Grundlovens § 82 i Anvendelse paa disse Forhold. Jeg kan ikke se rettere, end at der er den mest skærende Modstrid mellem Grundlovens Paragraf om Erhvervelse af Andenmands Ejendom og saa den Behandling, man giver de smaa Tiendeejere.

Og synderligt bedre bliver det egentlig ikke, hvis man vil anvende den paagældende Grundlovsbestemmelse paa samtlige Tiendeydere. Det er jo dog et Spørgsmaal, om Grundloven hjemler Ret ikke alene til at erhverve andres Ejendom, frage andre deres Ejendom, men ogsaa til at paatvinge andre Køb af saadanne Ejendomme. Hvis man vil betragte Tienden som en Ejendom, er det klart, at det kommer ind under Grundlovens § 82, for saa vidt man vil frage en Mand en saadan Ejendom, nemlig Tienden. Men om man paa samme Maade kan tvinge andre, der ikke ønske det, til at købe denne Ejendom og betale en vis, forudgiven Pris for den, anser jeg dog for noget tvivlsomt.

Man siger ogsaa, at Tienden er en Værdi for sig af særlig eminent Art, fordi den har den allerfineste Sikkerhed. Ja vel, det er rigtigt, den har den allerfineste Sikkerhed, der overhovedet kan gives for, at den aarlige Ydelse bliver erlagt, men den giver slet ingen Sikkerhed for selve Kapitalen i og for sig. Hvis den paagældende Tiendeejer vil have sin Kapital til Raadighed, gives der slet ingen Sikkerhed for, hvor stor den Kapital kan blive, som han kan faa til Raadighed. Det maa han selv skaffe sig ved at gaa hen og søge at finde en Køber til Tienden, han kan ikke tilpligte Tiendeyderen til paa anden Maade at yde det, han har Krav paa, end ved en stadig aarlig fastsat Ydelse, hvis Størrelse end ikke er konstant, men som fastsættes i de allerfleste Tilfælde ved de aarlige Kapitelstakster. Altsaa: den, der ejer en Tiende, kan aldeles ikke sige, at han har nogen som helst Sikkerhed for den Kapital, Tienden repræsenterer. Han kan heller ikke sige, at han har nogen som helst Sikkerhed for en aarlig Ydelse af en vis bestemt Størrelse, han har kun Sikkerhed — og den er ganske vist fin — for at faa udbetalt den Ydelse, som hvert Aars Kapitelstakst fastsætter for hans Vedkommende; det maa han nøjes med. Jeg forstaa ikke, man kan gøre sig blind for de Fordele, de utvivlsomme Fordele, der ere forbundne med, at Tiendeejerne paa en Gang faa en Kapital til fri Raadighed. Jeg tænker ikke her paa Kirke-tiendeejerne, for det er jo kun en Del af Kapitalen, de faa til fri Raadighed, jeg tænker paa Kongetiendeejerne. Jeg kan ikke forstaa, at man overhovedet kan føre det Argument i Ilden med den fine Sikkerhed, for det er jo egentlig ganske unødigt Tale. Er der Sikkerhed, fuld Sikkerhed, saa er det ganske ligegyldigt, om